

II. TEISĖS TEORIJA

TEISINĖS PASLAUGOS ILIUZIJA NORMISTINĖJE (ETATISTINĖJE) TEISĖJE

Doktorantas Gintautas Danišauskas

Lietuvos teisės akademija, Policijos teisės katedra, Ateities g. 20, 2057 Vilnius
Telefonas 61 60 37
Elektroninis paštas ptk@lta.lt

Pateikta 2000 m. sausio 26 d.

Parengta spausdinti 2000 m. balandžio 21 d.

Recenzavo Lietuvos teisės akademijos Teisės fakulteto Baudžiamojo proceso katedros vedėjas prof. dr. E. Palskys ir Valstybinio valdymo fakulteto Psichologijos katedros prof. habil. dr. V. Justickis

S a n t r a u k a

Lietuvos teisės akademijos mokslo darbuose jau buvo rašyta apie teisinės paslaugos sampratą, kurios pagrindas – demokratinė teisė. Jos turinys yra išvedamas iš teisės subjektų ekvivalentinio apsikeitimo patarnavimais, kuris reiškiasi per įgyjamų pareigų ir teisių vienovę. Bet koks nukrypimas nuo šios vienovės negarantuoja subjektų lygiateisiškumo kultūriniuose mainuose ir dėl to negali vadintis teisine paslauga.

Apsikeitimo paslaugomis ryšį su žmogaus teisėmis pabandydysime atskleisti vadovaudamiesi normistine (etatistine) teisės samprata. Šios sampratos autoriams nėra svarbus teisės turinys apsikeitimo paslaugomis procese, o jos subjektų tarpusavio pereigos nebūtinai turi būti ekvivalentinės turimoms teisėms. Teisė išvedama, nesigilinant į jos turinį, ir suprantama tik kaip valstybės išleistų bet kokio turinio įstatymų sistema, teigiant, kad viską, ką išleidžia valstybė, yra teisėta ir teisinga. Šios teisės pagrindu plėtojama valstybės institucijų, taip pat ir policijos veikla, yra teisėta, vadinasi, ir teisinga.

Kaip jau buvo minėta autoriaus „Jurisprudencijos“ 13(5) t. išspausdintame straipsnyje, išskyrus doc. A. Vaišvilos straipsnius, iki šiol neturime teisinės literatūros, kurioje teisėsaugos institucijų, taip pat ir policijos, atliekamos funkcijos būtų tyrinėjamos paslaugos požiūriu. Dėl to darbe nemažai yra remiamasi doc. A. Vaišvilos moksliniais straipsniais. Teisės norminiuose aktuose paprastai kalbama tik apie advokato teisinę pagalbą, policijos socialinę pagalbą gyventojams, neatskleidžiant jos ryšio su skirtingos sampratos teise.

Šiame straipsnyje bandysime atskleisti teisės ir paslaugos vidinį ryšį, vadovaudamiesi normistine teisės samprata, kad vėliau būtų galima aiškiau suvokti policijos funkcijų prasmę įgyvendinant žmogaus teises.

Kiekvienas atskiras individas turi ribotas galimybes tenkinti savo egzistencinius poreikius, kadangi jis pats sau nėra kultūriškai pakankamas. Todėl kiekvienam reikalingas tarpusavio kultūrinis bendravimas apsikeičiant paslaugomis. Tai jau įrodinėjo Platonas ir Aristotelis [1, p. 67]. Tačiau toks bendravimas negali būti chaotiškas, jis turi būti reguliuojamas. Dėl to kiekvienoje visuomeninėje santvarkoje būtinos socialinės normos, pajėgios reguliuoti jos narių tarpusavio bendravimą apsikeičiant būtinomis paslaugomis. Normų pajėgumas paremtas teisėtos prievartos panaudojimo galimybe. Tokią galimybę kaip tik ir turi teisės normos, kurios įtvirtina tam tikrą tvarką atitinkamoje visuomenėje. Tačiau bet kokia tvarka gali

būti realizuojama skirtingos teisės sampratos normomis ir turi nevienodą įtaką žmogaus teisėms. R. Z. Livšicas rašo, kad bet kurios teisės sampratos normų turinys jau parodo, kieno interesus įtvirtina konkrečios teisės nustatyta tvarka [2, p. 12], ar šie interesai yra visuotiniai, ar tik tam tikros grupės. Bet kurios teisės sampratos reguliuojamuose santykiuose, esant atskirų subjektų kultūriniam nepakankamumui, visuomenėje turi vykti būtini šiai visuomenei ir kiekvienam jos nariui visų žmonių egzistenciją užtikrinantys tarpusavio kultūriniai mainai apsieičiant paslaugomis. Tačiau tarpusavio veikla gali būti ne tik teisinga, besiremianti ekvivalentiniais kultūriniais mainais, bet ir neteisinga, daranti vienus visuomenės narius privilegijuotais kitų atžvilgiu, kai vieni jų kultūriškai išnaudoja kitus, netapatindami savo teisės su pareiga artimajam. Tai priklauso nuo to, kokios sampratos teisės pagrindu vyksta apsieičimas paslaugomis. Normistinės (etatistinės) teisės pagrindu, kuri pripažįsta bet kokio turinio įstatymo viršenybę, užtikrinant visų visuomenės narių egzistenciją, taip pat turi vykti tarpusavio kultūriniai mainai apsieičiant paslaugomis. Tačiau ar visada etatistinė teisė yra pajėgi užtikrinti, kad nebūtų kultūrinio išnaudojimo, kad paslaugos tarpusavio mainuose liktų ne tik teisėtos, paremtos konkrečiu įstatymu, bet ir teisingos, vienodai tenkinančios visų subjektų poreikius. Kad vieni jų neturėtų galimybių gauti daugiau patarnavimų kitų tokių pat galimybių likvidavimo sąskaita. Pagal normistinę (etatistinę) teisės sampratą, kaip yra rašoma S. Vansevičiaus Teisės teorijos vadovėlyje, teisė yra valstybės išleistos ir jos saugomos bendros elgesio taisyklės, vadinamos teisės normų sistema [3, p. 34]. Teisė – tai valstybės nustatytų ar sankcionuotų, visiems privalomų, formaliai apibrėžtų elgesio taisyklių visuomeniniams santykiams reguliuoti sistema. Šios taisyklės, kaip rašo S. Katuoka, nustato subjektyvias teises ir pareigas, kurios prireikus garantuojamos valstybės poveikio priemonėmis [4, p. 7]. Normistinė teisė, įtvirtindama tam tikrą tvarką visuomenėje, reguliuoja visų jos subjektų tarpusavio santykius, taip pat ir valstybės institucijų teikiamas paslaugas. Tačiau ar normistinės teisės pagrindu tarp valstybės institucijų ir atskirų visuomenės narių vykstantis apsieičimas paslaugomis visada yra garantuojamas teisingumu, vienodai atspindinčiu visų teisės subjektų poreikius? Formaliai vertinant tarsi ir nėra pagrindo teigti, kad, vadovaujantis normistine teisės samprata, savo paslaugas teikiančios valstybinės institucijos negali garantuoti subjektų lygiateisiškumo ir teisingumo, apsieičiant tarpusavio paslaugomis, kadangi visų jų tarpusavio veikla griežtai reglamentuota įstatymais, kurie yra normistinės teisės šalininkų teisėtumo bei teisingumo pagrindas. Teisė – tai visų pirma normos, kai bet kokio turinio įstatymas yra laikomas teisiniu, nes jį išleidžia valstybė. R. Z. Livšicas pabrėžia, kad, esant tokiai teisės sampratai, viską, ką valstybė išleidžia, yra laikoma teisinga ir teisėta [2, p. 51]. Teisė išvedama iš taisyklių, nustatančių jos subjektų pareigas bei teises, ir nesigilinama į jų turinį, kiek tarpusavio santykiuose teisės subjektų pareigos atitinka turimas teises. Bet kokių privalomų taisyklių (įstatymų) sistema yra teisė. Teisėtumas tapatus teisės sampratai. Teisės ir valstybės santykiuose svarbiausias bei vadovaujantis vaidmuo tenka valstybei, nes ji pati išleidžia įstatymus. Ir jei valstybei kas nors nepriimtina teisėje, ji tas normas pakeičia [2, p. 54]. Normistinė teisė yra abejinga jos normų turiniui, neskirdama teisėtumo nuo teisingumo, ji nekreipia dėmesio į teisės normomis įtvirtinamų subjektų pareigų ir teisių tarpusavio santykį. Ši samprata pripažįsta, kad viską, ką valdžia nustato, sankcionuoja, paverčia privaloma elgesio norma, yra teisinga. Todėl ir teisę sudaro tokių normų sistema. Kadangi teisė yra įstatymų sistema, tai bet kokia valstybės institucijų, tarp jų ir policijos, teisėta veikla turės teisinės paslaugos sampratą, dėl to, kad paslaugos yra reguliuojamos įstatymais, tapatinamais su teise. Kitaip tariant, veikla paremta teisėtumu, gali būti suprantama kaip teisinė paslauga. Policija, teikdama tokią paslaugą, padeda įtvirtinti tam tikrą tvarką visuomenėje, represiniais būdais siekia užtikrinti joje stabilumą ir ramybę. Totalitarinės santvarkos laikotarpiu milicija, padėjusi okupaciniam režimui tremti ir žudyti Lietuvos gyventojus vadovaudamasi tuometiniais įstatymais, taip pat elgėsi teisėtai. Ji kartu rūpinosi viešąja tvarka, įtvirtindama tam tikrą stabilumą šiuo istorijos laikotarpiu. Ir tokioje antihumaniškoje visuomeninėje santvarkoje, vadovaujantis normistine teisės samprata, turėtume teigti, kad policija teikė teises paslaugas. Kadangi įstatymas išreiškia ne ką kitą kaip teisės normas, todėl jis negali būti kitoks, kaip tik teisinis. Nėra ir negali būti neteisinių įstatymų, kaip negali būti įstatymo, kuris nenustatytų teisės normų [5, p. 103]. O jų pagrindu teikiamos paslaugos taip pat turi būti suprantamos kaip teisinės. Doc. A. Vaišvila samprotuoja, kad jei įstatymas ir teisė ne visada

sutaps, jei teisė yra kažkas daugiau negu įstatymas [6, p. 206], tai, logiškai mąstant, teisės subjektų tarpusavio veikla, besiremianti teisėtumu, taip pat ne visada sutaps su teisinės paslaugos samprata. Doc. A. Vaišvila, gilindamasis į šią problemą, teisėtumo neatitikimo teisingumo galimybę mato būtent normistinėje teisės sampratoje. Todėl galima teigti, jog, esant normistinei teisės sampratai, iškyla grėsmė, kad teisėta visų subjektų veikla gali atspindėti tik tam tikros grupės valią, kuri yra pajėgi, remdamasi įstatymais, užsitikrinti savo interesų įgyvendinimą. Tokią galimybę kaip tik ir turi valstybinė valdžia. Normistinės teisės sampratos sąlygomis visa visuomenė ir kiekvienas atskiras jos narys gali būti pajungiamas tarnauti pačiai valstybinei valdžiai, iš esmės atliekant prievoles, vadinamas pareigomis. Tokie valstybinės valdžios įpareigojimai kitiems teisės subjektams virsta prievolėmis dėl to, kad jos atliekamos ne savo naujoms teisėms susikurti, bet bijant prarasti dar daugiau etatistinės valstybės deklaruojamų teisių. A. Vaišvila pabrėžia, kad pareigos ir prievolės skirtumas yra tas, kad pareigos atlikimo motyvas – asmeninė nauda, prievolės – nuoga prievartos baimė [7, p. 23]. Normizmo sąlygomis nėra svarbios atskiro individo teisės. Valstybinė valdžia savo nuožiūra gali uždėti jam tam tikras prievoles, iš kurių jis neturės sau jokios naudos. Kaip pavyzdį galime paminėti SSSR Konstitucijos 62 straipsnį, teigiantį, kad Socialistinės Tėvynės gynimas yra šventa kiekvieno TSRS piliečio pareiga [10, p. 25]. 1940 m. SSSR okupavusi ir aneksavusi Lietuvą, jos gyventojams uždėjo įvairias prievoles, vadindama jas pareigomis, kurias atlikdami gyventojai neturėjo jokios asmeninės naudos, o tik dar labiau stiprino save pavergiančią svetimą valstybę, atitolindami išsilaisvinimo iš priespaudos galimybę. Šios Konstitucijos 60 straipsnis, teigiantis, kad vengimas visuomenei naudingo darbo nesuderinamas su socialistinės visuomenės principais [10, p. 25], įteisina žmonių pavergimą priverstiniu darbu. Žmogus, atlikdamas tokį darbą, nesusikuria naujų teisių, todėl ir nedidina, bet mažina savo laisvę ir kartu stiprina jį pavergiančią jėgą. A. Vaišvila, kalbėdamas apie pareigos ir prievolės skirtumą, pabrėžia, kad, vykdydamas pareigas, individas įgyvendina savo subjektines teises, tarnauja savo gerovei, kuria savo likimą; vykdydamas prievoles – stiprina jį pavergiančias jėgas [7, p. 23]. Konstitucijos 4 straipsnis skelbia, kad visi valstybės organai veikia socialistinio teisėtumo pagrindu [10, p. 7]. Jau pati Konstitucijos traktuotė atskiria savaip suprantamą teisėtumą nuo žmogaus teisių, teigdama, kad teisėtumas yra tik vienas – socialistinis. Esant normistinei teisės sampratai, tokią valstybės institucijų traktuotę, tarp jų ir policijos veiklą, taip pat turėtume vadinti teisine paslauga. Nenuostabu, kad ši etatistinė Konstitucija vengia kalbėti apie prigimtines žmogaus teises, kurios yra didžiausia demokratinės santvarkos vertybė. Normistinės teisės sampratos esmė yra ta, kad šios teisės šalininkų ji yra suprantama kaip teisėta ir teisinga, nes visos jos subjektų teisės ir pareigos yra nustatomos valstybinės valdžios. Ji, savo nuožiūra išleisdama tam tikrus norminius aktus, turi galimybę vieniems teisės subjektams suteikti daugiau teisių kitų jos subjektų atitinkamų teisių likvidavimo sąskaita. Tokia valdžios savivalės galimybė vadinama teisėtumu, kuris, apsikeičiant paslaugomis, gali įtvirtinti vienu teisės subjektų privilegijas kitų atžvilgiu, kai apsikeičiant paslaugomis vienas iš jų įgyja kitą pavergiančią kultūrinę viršenybę ir realizuoja savo poreikius, likviduodamas kito teises į tokius pat poreikius. Čia nėra rinkos, kuri apsikeitimo paslaugomis procesą paverstų teisingais ekvivalentiniais kultūriniais mainais ir tai būtų įtvirtinta, remiantis teisiniu įstatymu, kuris panaikina bet kurią vieno teisės subjekto kultūrinę privilegiją kito atžvilgiu. S. Stačiokas, aptardamas prof. Alberto Venno Dicey knygą „*Introduction to the Study of the Law of the Constitution*“, rašo, kad valdžia ne mažiau nei piliečiai yra laikoma pavaldžia teisei [13, p. 8]. Todėl tik rinkta gali atvesti prie teisingumo sampratos ir būti visų visuomenės narių žmoniškų, teisingų tarpusavio santykių atsiradimo pradžia. Nesant jos, į žmonių ir jų viešųjų tarnybų tarpusavio santykius turi įsiterpti jėgos dominantė, nes, vienus asmenis pavertus privilegijuotais kitų atžvilgiu, visuomenėje negali būti kompromiso ir sugyvenimo. Valdžios nustatyta viešoji tvarka gali būti išlaikoma tik represinių valstybės tarnybų, taip pat ir padedant policijai. Tokia valstybės institucijų veikla išstumia iš žmonių santykių teisingumą ir moralę. Valstybės institucijos yra sukurtos ne žmonių teisėms saugoti, bet esamai santvarkai išlaikyti. Valdžia atskiriems piliečiams neturi jokių pareigų arba prisiima tik naudingus sau įsipareigojimus, tuo tarpu kai žmonės yra sukaustomi įvairiomis prievolėmis. Atskiras individas, esant normistinei teisės sampratai, priešingai negu demokratinėje santvarkoje, palyginti su valstybės interesais, neturi jokios vertės. A. Vaišvila,

skirdamas teisę nuo įstatymo sampratos, jos šaltinio ieško “peržengdamas valstybės valią, šalia jos”. Autorius, atskirą žmogų laikydamas pagrindiniu teisės šaltiniu, sako, kad tas “šalia” gali būti ne kas kita kaip tik individas [6, p. 206]. Esant normistinei teisės sampratai, valstybės institucijos, taip pat ir policija, teikdamos paslaugas atskiriems visuomenės nariams, tarnauja ne teisei, bet valstybinei valdžiai, kuri savo interesus santykiuose su kitais teisės subjektais užsitikrina įstatymu. Dėl to, remiantis tokiu įstatymu, bet kurių teisės subjektų kultūrinis bendravimas, teikiant tarpusavio paslaugas, gali virsti išnaudojimo ir pavergimo santykiais. Valdžia turi galimybę išleisti neteisinius įstatymus ir su jėgos, pirmiausiai teisės saugos institucijų, tarp jų ir policijos, pagalba priversti juos vykdyti. Todėl nėra prasmės kalbėti ir apie vienodas (lygias) abipuses atskirų visuomenės narių ir valdžios institucijų pareigas. Tai reiškia, kad ir policija, būdama vykdomosios valdžios institucija, tarnauja ne teisei, paremtai prigimtinėmis žmogaus teisėmis, o valdžiai, kuri turi galimybę remtis ne teisingumu, bet jėga. Todėl tokios sampratos teisė nėra pajėgi humanizuoti individų santykių, įnešti į juos tarpusavio pagarbą. Teisės subjektų pareigos ateina ne per savanorišką įsipareigojimą, bet per valstybinės valdžios nustatytas prievoleles, vadinamas pareigomis. Dėl to normistinė teisės samprata negali garantuoti aukščiausios žmogiškosios vertybės – jo prigimtinių teisių. A. Vaišvila, nagrinėdamas individo teisių užtikrinimo galimybes, išeitį mato tik demokratinės santvarkos sąlygomis, kurioje teisės subjektų pareigos yra proporcingos turimoms teisėms. Tik esant tokiam teisės turiniui, valstybės institucijų veiklą, garantuojant žmogaus teises, mes galėtume vadinti teisinėmis paslaugomis. Doc. A. Vaišvila teisėje pirmiausiai mato žmogaus teises, todėl jis sako, kad teisė pirmiausia žymi “žmogaus teises” [6, p. 206]. Jei kalbant apie teisę nesigilinama į jos turinį, pripažįstant visus įstatymus teisiniais, tai jų pagrindu veikianti valstybės institucijų sistema negali garantuoti žmogaus teisių apsaugos. Kadangi išleisti įstatymai, nepaisant jų teisinio turinio, turi galimybę suteikti kultūrinės privilegijas vieniems visuomenės nariams kitų jos narių sąskaita. Todėl, vadovaujantis normistine teisės samprata, kaip pabrėžia A. Vaišvila, galima kurti tik visiškai asmenį pavergiančią tvarką, totalitarinę valstybę, kuri niekuo nėra apribota individo atžvilgiu kaip tik savo pačios leidžiamais įstatymais, neskiriančiais teisės nuo valdžios savivalės [5, p. 104]. Dėl to valstybės institucijų bet kuriems teisės subjektams teikiami patarnavimai, nukreipti tik vienam tikslui – kaip geriau tenkinti valdžios interesus. Jei individo teisiniai poreikiai pateks į valdžios interesų sferą, jie bus tenkinami, tačiau jei jie prieštarauja valdžios interesams, jie bus pasmerkti žlugti. Gali atsitikti taip, kad tokioje visuomenėje valdžios mažai kontroliuojamose moralės normų veiklos sferose įsitvirtina teisinė paslauga, kai apsikeitimas kultūriniais mainais vyksta ekvivalentinių mainų pagrindu ir įsipareigojimai kultūriniais patarnavimams atitinka turimas teises. Tačiau jei tai neatitiks valdžios interesų, ji šį teisingumą gali likviduoti, išleisdama atitinkamą sau naudingą elgesio normą. Doc. A. Vaišvila rašo, kad etatistinė teisė sąmoningai tapatinama su įstatymu, kad įstatymuose būtų neįmanoma atskirti pagarbos žmogaus teisėms nuo savivalės tų teisių atžvilgiu, kad visuomenė neturėtų kitokios teisingumo sampratos, išskyrus tą, kuri yra valdžios įkūnyta įstatyme [8, p. 33]. Kai apsikeitimas paslaugomis yra tik teisėtas, atitinkantis valdžios išleistus įstatymus, tai negali garantuoti savanoriškų, ekvivalentinių kultūrinių mainų, kurie yra teisingumo pagrindas. Valstybinės valdžios išleistos teisės normos vieniems visuomenės nariams gali suteikti atitinkamas teises kitų jos narių tokių teisių likvidavimo sąskaita. Teisė yra aiškinama tik kaip įstatymų sistema, o paslaugos esmė reiškiasi per valdžios sureguliuotą pareigų bei teisių disbalansą, kai vieni subjektai įgauna daugiau teisių, nei turi pareigų. Dėl to, apsikeičiant paslaugomis, normistinė teisė negali įtvirtinti pagarbos kitam ir įsipareigojimo pagarbai. Teisės subjektas, tarnaudamas kitam, nėra garantuotas, kad jam bus atlyginta ekvivalentine paslauga, kadangi tai nėra garantuota pozityviosios teisės normomis.

Remiantis tuo, kas pasakyta, galima suformuluoti šias **išvadas**:

1. Esant normistinei teisės sampratai, visų visuomenės narių ar jų tarnybų tarpusavio veikla vyksta pagal valdžios išleistus įstatymus, tenkinančius jos interesus.
2. Kadangi normistinės teisės reguliuojama subjektų tarpusavio veikla nesiremia ekvivalentiniais kultūriniais mainais (pareigų ir teisių vienvėde), ji negali garantuoti ir subjektų lygiateisiškumo kultūrinėje veikloje.

3. Jei paslauga, patarnaujant kitam, atsiranda iš valstybės nustatytų prievolių, negalintių garantuoti grįžtamųjų teisių į tokius pat patarnavimus, tai ji negali vadintis teisine paslauga.
4. Jei normistinės teisės veiklos sferoje apsikaitimas paslaugomis negarantuoja žmogaus teisių, tai teisinė paslauga nesuderinama su šios teisės samprata.

LITERATŪRA

1. **Aristotelis**.Politika. – V., 1997.
2. **Лившиц Р. З.** Теория права. – Москва, 1994.
3. **Vansevičius S.** Valstybės ir teisės teorija. – V., 1989.
4. **Katuoka S.** Valstybės ir teisės teorijos pagrindinės kategorijos. – V., 1997.
5. **Vaišvila A.** Teisinio įstatymo viršenybė // Kriminalinė justicija: LTA mokslo darbai. 1997. Nr. 6.
6. **Vaišvila A.** Teisė kaip visuomeninė sutartis // Kriminalinė justicija: LTA mokslo darbai. 1997. Nr. 7,8.
7. **Vaišvila A.** Dar kartą dėl pareigos ir prievolės skirtumo // Justitia. 1998. Nr. 6.
8. **Vaišvila A.** Atvira visuomenė ir teisinė valstybė // Teisės problemos. 1998. Nr. 1.
9. **Vaišvila A.** Etatizmas – konceptuali teisinės reformos kliūtis // Justitia. 1997. Nr. 4.
10. **Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos Konstitucija.** – V., 1983.
11. **Lietuvos Respublikos Konstitucija.** – V., 1999.
12. **Vaišvila A.** Teisinė reforma jau “nenori” būti tik teisinė // Teisės problemos. 1997. Nr. 4
13. **Albert Venn Dicei.** Konstitucinės teisės studijų įvadas. – V., 1998.

The Concept of Legal Service

Doctoral Candidate G. Danišauskas

Law Academy of Lithuania

SUMMARY

With the existing variety of concepts of law, the relationship between the service of exchange and human rights based on the concept of the normative law will be tried to be disclosed. The authors of this nation are not concerned with the content of law. In the service of exchange the duties of its subjects do not necessarily have to be equivalent to their rights. Law is understood without going deep into its consent and is treated only as a system of any laws adopted by the government stating that everything adopted by the government is lawful and correct. The activity of governmental institutes and the police forces is lawful, i.e. correct.

With the exception of prof. assist. A. Vaišvila's articles, we do not have legal literature which would analyse the functions performed by the law institutions as well as the police from the point of view of the service. Legal acts of norms usually deal only with the legal aid provided by the advocate and the social aid for the public without disclosing its relationship with the different notion of law.

The present paper will try to analyse the inner relationship between law and service based on the concept of normative law with the purpose of further realisation of the meaning of the functions of the police while implementing human rights.

